

STEVNS VERDENSMÅL

EMNE FOR DENNE RAPPORT

Anbefalinger og evaluering af arbejdet i §17, stk. 4 Udvalget, Stevns Verdensmål.

Indhold

Indledning	3
Vision Stevns 2030	4
Udvalget for Stevns Verdensmål	5
Status på anbefalinger fra Midtvejsstatus	5
Anbefalinger	7
Bosætning og boligpolitik	7
Stevns Landsbyen	8
Natur	9
Erhverv og transport	10
Uddannelse	11
Indkøbspolitik og andet	12
Evaluerings af den nye politiske arbejdsform	14
Evaluerings fra Stevns Verdensmål	14
Evaluerings fra forvaltningen	15
Resume af arbejdet med FN's Verdensmål fra 2019 til 2020	17
Budget for 2019 og 2020	30

Indledning

GØR VERDENSMÅL TIL HVERDAGSMÅL OG GIV PLADS TIL VILDSKAB OG RUM TIL FÆLLESSKAB

Igennem de seneste to år har Stevns Kommune været på en rejse, der handlede om at afsøge nye metoder og sætte en ny dagsorden for arbejdet i kommunen. Kommunalbestyrelsen besluttede at nedsætte et såkaldt §17 stk. 4 udvalg bestående af borgere og politikere. Udvalget skulle beskæftige sig med FN's 17 Verdensmål og bosætning som omdrejningspunkt.

Arbejdet blev skudt i gang i foråret 2019 med et besøg af Mogens Lykketoft, som på et borgermøde fortalte om vigtigheden af arbejdet med verdensmålene både lokalt og globalt, og for at klæde kommunalbestyrelsen på havde vi et temamøde om verdensmålene, inden Stevns Verdensmål gik i gang med sit arbejde.

Arbejdsformen var ny, og det var en stor opgave at gå i kast med et langsigtet visionsarbejde, som både skulle skabe opmærksomhed om verdensmålene blandt borgere og virksomheder, anbefale en retning for kommunens arbejde og konkrete tiltag, som kommunen kunne sætte i gang. Udvalget besluttede meget hurtigt, at vi ville arbejde med konsensus, hvilket viste sig at fungere godt, da vi var nødt til at gennemdrøfte tingene og finde fælles fodslag. En arbejdsform, der fungerer godt til visionsarbejde.

Det seneste halvandet år har Stevns Verdensmål arbejdet intenst med opgaven, og undervejs også afleveret en delrapport med anbefalinger, hvoraf en del er igangsat.

Nu ligger de endelige anbefalinger så klar med både en vision frem mod 2030 og konkrete projekter, som kan medvirke til at gøre Stevns til en bedre og mere bæredygtig kommune både socialt, økonomisk og miljø- og klimamæssigt. Anbefalingerne tager udgangspunkt i de fire visionspunkter, som Kommunalbestyrelsen godkendte i december 2019. Stevns Kommune har nu fået et springbræt til at arbejde videre med at gøre Verdensmål til hverdagsmål og bruge dem til at styrke Stevns både indadtil og udadtil.

Med disse anbefalinger vil Stevns kunne sætte en tydelig kurs og i de kommende år komme helt i front som ambitiøs Verdensmålskommune, hvor borgere, politikere, erhvervsliv og kommune arbejder sammen om langsigtede mål, som bidrager til de globale mål, samtidig med, at Stevns bliver en endnu mere spændende og attraktiv bosætningskommune.

En Kommune med plads til vildskab såvel som fællesskab! En kommune, der sikrer, at "du kommer igen!"

På udvalgets vegne vil jeg gerne sige tak for muligheden for at komme ind i maskinrummet. Det er med stolthed og vemod, at Stevns Verdensmål overleverer det videre arbejde til Kommunalbestyrelsen, som de ansvarlige for, at arbejdet med at FN's 17 Verdensmål og de initiativer, vi foreslår fra udvalgets side prioriteres i løbet af de kommende år.

God arbejdslyst!

Line Krogh Lay

Formand for Udvalget for Stevns Verdensmål

Vision Stevns 2030

Målet for Stevns Verdensmål er at udarbejde en stærk vision, der kan understøtte bosætning og bæredygtigt byggeri, der tager afsæt i FN's verdensmål.

I 2015 vedtog FN's medlemslande 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Målene har bl.a. fokus på at afskaffe fattigdom og sult, bæredygtige byer og lokalsamfund og at stoppe klimaforandringerne. Verdensmålene er indbyrdes afhængige, og der er ikke en rangordning mellem dem.

Udvalget skal beskrive hvilke rammebetingelser der skal være til stede for at fremme muligheden for at nuværende og kommende projekter/boligområder tager afsæt i FN's verdensmål – samt udarbejde anbefalinger for fremtidige boligområder og lokalplaner.

Siden det første møde i Stevns Verdensmål i august 2019, er der blevet arbejdet målrettet med visionen for Udvalgets arbejde for at komme med anbefalinger til hvordan Verdensmålene kan indgå i Stevns Kommunes arbejde, og nedenstående er det færdige resultat på visionsarbejdet:

- ***I 2030 trives Stevns borgerne i bæredygtige, drivhusgas-neutrale, grønne boliger. Der er høj aktivitet i de mange sociale-kulturelle og produktive fællesskaber.***
- ***I 2030 er naturen på Stevns vildere og bidrager til optagelse og lagring af drivhusgasser. Naturen er integreret i kulturlandskabet og i bebyggelserne. Der er nem og daglig adgang til naturen***
- ***I 2030 er der flere bæredygtige arbejdspladser på Stevns. Samtidig giver offentlig/fælles transport optimale muligheder for bæredygtig drivhusgas-neutral transport.***
- ***I 2030 er Stevns et eftertragtet læringssted for hvordan man kan arbejde konkret med verdensmålene.***

Udvalget for Stevns Verdensmål

Stevns Verdensmål besluttede at centrere arbejdet om verdensmål nr.11: Bæredygtige byer og samfund og herudover fire andre verdensmål, der bidrager til arbejdet med verdensmål nr. 11. Det drejer sig om verdensmål nr. 7: Bæredygtig energi, nr. 9: Industri, innovation og infrastruktur, nr. 13: Klimaindsats og nr. 15: Livet på land.

Målet er, at Verdensmålene skal forankres og udvikles gennem kommunens daglige arbejde i forvaltningerne, i de stående udvalg og i et samarbejde med borgere, foreninger, virksomheder og andre, der ønsker at indgå i partnerskaber og handling omkring verdensmålene. Derfor er Verdensmål 17: Partnerskaber for handling implicit i målene og går på tværs af udvalgets arbejde.

Status på anbefalinger fra Midtvejsstatus

Siden anbefalingerne til Kommunalbestyrelsen i Midtvejsstatus i 2019 ses nedenstående som status i december 2020.

1. Verdensmålene implementeres i Planstrategien og den efterfølgende Kommuneplan, så verdensmålene kommer til at indgå i kommunens videre arbejde. Er igangsat.
2. Kommunalbestyrelsen overvejer en proces for hvordan de stående udvalg inddrager verdensmålene i deres område.
Der har været afholdt 2 temamøder (Præsentation af Verdensmål og præsentation af Boligpolitik) for Kommunalbestyrelsen og temamøderne har sat flere udvalg i gang.
3. Det anbefales, at kommunalbestyrelsen undersøger hvordan de kommunale puljer som fx kulturpuljen, naturpuljen og landsbypuljen kan få verdensmålene implementeret. Er igangsat.

4. Kommunalbestyrelsen sætter fokus på at nye boligområder har verdensmål som et særligt omdrejningspunkt. Er igangsat – verdensmål indarbejdes i startskema for lokalplaner.
5. Det anbefales, at Kommunalbestyrelsen igangsætter arbejde med styrkelse af Stevns natur: Nem og daglig adgang til naturen. Oprettelse af naturpark i Tryggevælde Ådal. Udtagning af intensivt dyrket jord til fordel for mere natur, skovrejsning og ekstensivt brug. Genåbning og/eller genslyngning af flere vandløb. PMT 29. september 2019 ”Tryggevælde Ådal – Naturpark”. Projektet er igangsat.
6. Det anbefales, at en boligpolitik udarbejdes, så der kan planlægges for velfungerende lokalsamfund i Stevns Kommune nu og i fremtiden. Proces igangsat – Boligpolitikken forventes godkendt på Kommunalbestyrelsens møde til juni 2021.
7. Det anbefales, at Kommunalbestyrelsen benytter sig af udvalgsformen §17 stk. 4 – fx til at arbejde med anbefalinger til realiseringen af regeringens nye klimalov.

I de følgende afsnit ses det færdige resultat på visionsarbejdet og anbefalingerne fra Stevns Verdensmål til konkrete handlinger for at virkeliggøre visionen.

Anbefalinger

Bosætning og boligpolitik

Vision:

- ***I 2030 trives Stevns borgerne i bæredygtige CO2 neutrale, grønne boliger og deltager aktivt i sociale-kulturelle og produktive fællesskaber***
1. Det anbefales, at Stevns Kommune bliver en aktiv spiller og samarbejdspartner i byudviklingen. Det kan være ved at regulere, hvilken udvikling der ønskes hvor og igennem partnerskaber. Partnerskaber sikrer en mulighed for at regulere forhold, som styrker livet mellem husene, og som rækker ud over markedskræfterne og planloven. Stærk styring opnås igennem opkøb og udvikling af arealer. Forudsætningen for at agere som aktiv spiller i byudviklingen er, at der skal skabes potentiale i hele kommunen og ikke kun i den nordlige del af kommunen. Det kræver under alle omstændigheder et kendskab til ejendomsmarkedet samt en fastlagt strategi for arbejdet. Til gengæld giver en aktiv indsats helt andre muligheder for at præge kvaliteten af de fysiske omgivelser – bl.a. gennem eksempelprojekter.
  2. Det anbefales, at følgende overvejelser og forslag til en boligpolitik igangsættes:
    - Analyse af ejendomsmarkedet og kommunens muligheder for aktiv påvirkning heraf
    - Fokus på tilgængeligheden til det offentlige transportsystem i den fysiske planlægning
    - Fokus på byudvikling omkring eksisterende infrastruktur og forsyningsledninger
    - Udarbejdelse af strategi for kommunen som en mere aktiv spiller i byudviklingen
    - Strategiske og målrettede jordopkøb på de lokaliteter, som ønskes byudviklet.
  3. Stevns Verdensmål anbefaler, at den kommende boligpolitik skal indeholde nedenstående emner.
    - Boliger til alle – varieret boligudbud
    - Strategisk udvikling
    - Liv i landsbyer & landdistrikter
    - Plads til vildskab - Grønne boligområder
    - Klimavenligt byggeri – nybyggeri og renovering
    - Grønne forbindelser – binde land og by sammen

Stevns Landsbyen

1. Udvalget for Stevns Verdensmål anbefaler, at Stevns Kommune skal udvikle en "landsby", Stevns Landsbyen, på et af kommunens arealer tæt ved en af de fire udviklingsbyer. Landsbyen skal interagere med det omkring liggende samfund/landsby. Begrebet landsby indikerer, at det skal være et sammenhængende boligområde/en samlet bebyggelse med en identitet, hvor man er fælles om tingene.
2. Stevns Landsbyen er en oplagt mulighed for at realisere de takter, som slås an med visionen for verdensmålene og anbefalingerne til boligpolitikken. Som ejer af arealet har kommunen mulighed for at sætte barren højt og sikre realisering af det gode eksempel til læring og inspiration.
3. Det anbefales, at scenarierne for Stevns Landsbyen bearbejdes og forankres i Stevns Kommune som et udviklingsarbejde for at virkeliggøre visionen om Stevns Landsbyen.
4. Det anbefales, at kommunen er med til at skabe rammerne for landsbyens bæredygtige udvikling og at der indtænkes forskellige bolig- og ejerforhold. Der skal i et samarbejde, som er lokalt forankret udvikles bæredygtige boligområder med eks. åndbare huse med et godt indeklima, biofaktor, genbrug af regnvand, biodiversitet, fælles varmekilder og grønne områder, der bidrager til livskvalitet og naturoplevelser, som kan binde land og by sammen.
5. Det anbefales at indgå i et samarbejde om forsøgsprojektet med Stevns Landsbyen med en stor fond som deler visionen – eks. Realdania.
6. Det anbefales, at kommunen arbejder videre med at konkretisere anbefalinger til udvikling af Stevns Landsbyen med henblik på at sikre en proaktiv og visionær planlægning, som giver plads til at tænke vildt og til at afprøve nye boformer. I særdeleshed boformer som understøtter samarbejde og fællesskaber. Det er udvalgets ønske, at der, når arbejdet med at definere rammerne er på plads, igangsættes en arkitektkonkurrence, som skal danne grundlag for den videre realisering.
7. Den moderne landsby anbefales med en fleksibel boligmasse i bæredygtige materialer - boligstørrelser fra vugge til grav, der kan medvirke til en diversitet omkring både boliger og befolkningssammensætning, der samtidig rummer livets forskellige faser.
8. Det anbefales, at planlægge for forskellige zoner i landsbyen, eks. en bilfri zone med grønne arealer, en tættere by med flere åbne grønne områder, som eks. rækkehusbebyggelsen i Dyssekilde/Thorup. Der skal planlægges for fællesrum og servicefaciliteter indenfor eks. sundhed/post/pakker og genbrug. Det samlede indtryk af bebyggelsen skal være æstetisk indbydende.

Natur

Vision:

- ***I 2030 er naturen på Stevns vildere og bidrager til optagelse og lagring af drivhusgasser. Naturen er integreret i kulturlandskabet og i bebyggelserne. Der er nem og daglig adgang til naturen***
- 1. Det anbefales, at der i de kommunale planer kommer konkrete retningslinjer der skal bidrage til, at der skabes mere natur i landområderne og i byområderne. Det omfatter kommuneplanen, udviklingsplanerne, lokalplanlægningen og relevant sektorplanlægning.
- 2. Det anbefales, at der indskrives retningslinjer for cykel- og gangstier og at disse tænkes ind i kommuneplanlægningen og rammerne for lokalplanlægningen. Der skal i en lokalplan planlægges for at etablere stier, så det om muligt kan hænge sammen med det overordnede stisystem i Stevns Kommune.
- 3. Ved opstart af en lokalplan skal bygherre udfylde det indledende startskema, der bl.a. indeholder spørgsmål i relation verdensmålene. Her er der bl.a. opfordring til at prioritere normer for grønne områder, mere natur og sammenhængende stisystemer. Det skal være et krav ved eks. nye boligområder, at der indtænkes grønne områder og cykel- og gangstier, som skal kunne benyttes både internt i lokalplanområdet og hvis muligt, vise forbindelser til eks. kollektiv trafik, natur og byområder. Cykel- og gangstier vises og beskrives på kort og i tekst, så det bliver tydeliggjort, at der skal være adgang til rekreative værdier og skabes fysiske sammenhænge mellem natur og byområder.
- 4. Biofaktoren skal tænkes ind i nye lokalplaner, eks. hvis noget natur fjernes, skal der tilføres natur fx etableres grønne tage eller plantes nye træer således, at biofaktoren forøges og ikke formindskes.
- 5. Stierne skal så vidt muligt etableres i grønne kiler og ikke lukkes inde bag hække. Stier skal søges placeret i naturkorridorer således, at der er natur langs med stierne. Her kan fx medtages gamle kirkestier, hjerte- og kløverstier, så der om muligt kan genskabes stisystemer i byen og trampestier på landet langs markskel.
- 6. Der skal planlægges for sammenhængende naturområder som fx Ådalen. Der skal etableres større sammenhængende naturområder med en varieret natur. Binding af drivhusgasser i naturområderne skal indtænkes.
- 7. Det skal undersøges om det er muligt at genslynge vandløb, så de kan være medvirkende til at understøtte bedre levesteder for vilde planter, fisk og smådyr.
- 8. Biodiversiteten skal forøges på de kommunale arealer. Kommunen bør gå forrest ved at indføre økologisk- eller mere naturnær drift på kommunens arealer. Kommunen skal gøre mere for at formidle viden om giftfrie haver og større biodiversitet på privat ejede arealer.

Erhverv og transport

Vision:

- ***I 2030 er der flere bæredygtige arbejdspladser på Stevns. Samtidig giver offentlig/fælles transport optimale muligheder for bæredygtig drivhusgas-neutral transport.***

- 1. Der er et ønske om at arbejde mere med bæredygtig produktion og skabe flere lokale arbejdspladser. Det anbefales, at der arbejdes for at udvikle kontorfællesskaber/lokal produktion og skabe rammer for, at produktions- og kontorfællesskaber kan opstå i eks. landsbyerne.

- 2. Transportmulighederne skal være bedre så vi kan tiltrække folk med specielle ekspertiser, der også ser en mulighed for at kunne gå sammen om et fælles projekt, eks. æble/cider mosteri, høstfest - plukke æbler/kirsebær sammen og skabe en lokal fødevarerproduktion. Hvis kompetencerne er der, kan de skabe en bæredygtig cirkel.

- 3. For at skabe sikre forhold for cyklister anbefales det, at der etableres afmærkede cykelstier ved de befærdede veje.

- 4. Det anbefales, at der etableres "landsbybusser" i samarbejde med de forskellige lokalsamfund (finansieret af besparelser på udgifter til flextransport). På langt sigt anbefales det, at der etableres selvkørende shuttle-busser i lokalsamfundene og at det bliver muligt at indføre en fossilfri kollektiv transport med dertilhørende gratis pendler parkeringspladser.

- 5. Det anbefales, at der arbejdes for at virksomheder kan gå sammen om at have lærlinge. Det giver dels et mindre pres på de små virksomheder, men det giver også eleven mulighed for at afprøve flere forskellige fag og opnå en bredere viden. Dette kan på sigt igangsættes som del af et netværk inden for Håndværksefterskolen/Højskolen for håndværkere.

- 6. Det anbefales, at der sker en indeksering af virksomheder og at der sker en kortlægning af hvad der er hvor for at se om der i erhvervsstrukturen kan skabes mere samarbejde om bæredygtighed på tværs.

- 7. Det anbefales, at der etableres støtte til udformning af eks. certificering/tilladelser for fødevarerproducenter, der ønsker at omlægge fra kommercielt landbrug til økologisk landbrug og som ikke har økocertificering pga. for meget "papirarbejde".

Uddannelse

Vision:

- ***I 2030 er Stevns et eftertragtet læringssted for hvordan man kan arbejde konkret med verdensmålene.***
1. Det anbefales, at der igangsættes en uddannelse/et læringsforløb, hvor der kan blive uddannet verdensmålskoordinatore/ambassadører. Det er tanken, at eleverne rekrutteres fra de ældste klasser i folkeskolen og at de således kan gennemgå et forløb på et "Verdensmålsakademi" inden de forlader skolen. Undervisningen i verdensmål kan være et samarbejde mellem skoler, Stevns Besøgscenter, Stevns Naturcenter og virksomheder.
  2. Der skal skabes grobund og grundlag for på lang sigt, i samarbejde med relevante myndigheder og interessenter, at fokusere på en håndværkerhøjskole og/eller -efterskole, en håndværksefterskole for 9.-10. klasser, som målrettes gamle håndværk, restaureringsarbejder og bæredygtigt byggeri. Skolen skal henvende sig bredt ud og kan evt. som højskole udvikle kvalifikationskurser for uddannede håndværkere, hvor fokus er på Verdensmålene.
  3. Det anbefales, at der fokuseres mere på læring og erfaringsudveksling. Der skal fokuseres på hvad vi er gode til her på Stevns og at man kan tilegne sig kompetencer, der er forenelige med en bæredygtig retning med fokus på mere natur og samtidig kan være med til at udbrede verdensmålene. Vi vil gerne have de faglige kompetencer til at være med til at udvikle samfundet. Vi ønsker at være verdensarvskommune og se på verdensmål og verdensarv i sammenhæng. Verdensmålene skal bredes ud og virke i praksis i dialog med borgerne.
  4. Der opfordres til at udvikle projekter eller events, hvor der arbejdes med verdensmål.
  5. Det anbefales, at der igangsættes formidling/kommunikation, der kan anvendes omkring øvrige anbefalede temaer. Der skal være plancher, QR- koder, information mv. i alle landsbyerne der viser mulige stiforbindelser og fortæller om landsbyen som en attraktion, angiver besøgsfaciliteter, ruter til landsby-hop og på sigt henviser til bæredygtige boligområder.

Gruppearbejde i Stevns Verdensmål

Indkøbspolitik og andet

Anbefalinger fra udvalget til konkrete handlinger for at virkeliggøre visioner om indkøbspolitik og emner, som også blev inddraget.

1. Det anbefales, at der igangsættes en grøn og bæredygtig indkøbspolitik for Stevns Kommune. Der skal sættes mål for de bæredygtige indsatser og sættes fokus på de krav, der stilles til produkterne og den logistik, der er forbundet med at få leveret varer. Det er også en målsætning at se på, hvor der kan opnås den største co2-reduktion gennem kommunens indkøb med færrest omkostninger og generelt nedsætte co2 forbruget ved indkøb.
2. Det anbefales at arrangere en Verdensmålsdag hvert år. Folk vil gerne have mulighed for at blive inspireret og det var et bredt udsnit af befolkningen på Stevns, der kom til Inspirationsdagene.
3. Det anbefales, at Stevns Verdensmål lægger op til nogle processer, hvor alle stående udvalg skal udarbejde en strategi for hvordan de kan udbrede målene inden for deres resort område.
4. De mere inkluderende mål, som kan tale ind i de sociale miljøer og betydningen af fællesskab er væsentlige, hvis der skal ændres noget. Udvalget anbefaler, at alle stående udvalg skal udarbejde en strategi for hvordan de kan udbrede målene.

Gør Verdensmål til hverdagsmål – fra debatten på Inspirationsdagen den 12. sept. 2020

Debat på Store Heddinge Skole, den 12. sept. 2020 med Signe Wenneberg og Line Krogh Lay

Debat på Strøbyskolen den 30. sept. 2020 med Flemming Møldrup, Thomas Ravn-Pedersen og Line Krogh Lay

Evaluering af den nye politiske arbejdsform

Evaluering fra Stevns Verdensmål

Hvad fungerede særlig godt?

- Generelt blev det nævnt, at det var godt, at medlemmerne i Udvalget havde forskellige udgangspunkter og kompetencer og at det var en blanding af politikere, borgere og forvaltning.
- Ekskursionen i efteråret 2019 satte arbejdet i gang og gav en retning for arbejdet. Turen rystede Udvalget sammen og inspirerede desuden til at foretage beslutninger enstemmigt, hvilket kollektivet Svanholm gjorde, da holdningen var, at ingen skulle stemmes ude i deres eget hjem. Diskussionsdemokratiet var en ny brugbar metode, som Udvalget har benyttet.
- Oplæg og input fra eksterne kræfter har især i starten af forløbet været inspirerende og af god kvalitet. Det har været godt med ny viden.
- Godt når vi har haft gruppearbejde. Det har været spændende at være en del af en ny proces og givet meget inspiration.
- Der har været en positiv stemning og vi politikere har fået bedre samarbejdsrelationer gennem processen – det har været givende at sidde i et nyt opgaveudvalg der har givet masser af inspiration.
- Borgerinddragelse – ideen med borgerråd er god - borgerråd der evt. er fundet ved lodtrækning kunne være en spændende mulighed fremover.
- Godt at borgerne kan være med til at udvikle politikken og at politikerne kan gå videre med sagen
- Det fungerede godt når der havde været god planlægning af møderne og når der var god tid til diskussioner. Et ambitiøst opgavepres kræver en stram mødeledelse, hvor både inddragelse af synspunkter, ideer, drøftelser og prioriteringer og konklusion nås. Udvalget har nået mere end jeg forventede, hvilket skyldtes at forvaltningen påtog sig rollen som facilitator.

Hvad har du fået ud af at deltage i Stevns Verdensmål?

- Jeg har fået meget ud af at deltage, både på et personligt plan men også menneskeligt. Det vi har arbejdet med her, er jo som at få et førersæde i tidsånden og det er da helt forrygende at få lov til.
- Jeg har fået nogle nye kontakter og netværk, som jeg håber holder ved; derudover har det været lærerigt at være tæt på det offentlige/politiske arbejdsrum og se hvordan arbejdsgangen og kulturen er her i forhold til det private.
- Det har givet større indsigt og viden om de 17 verdensmål. Jeg har lært rigtig meget om verdensmålene som jeg ikke kendte i forvejen.
- Ideer til nye borgerråd og til at udvikle borgerinddragelse.
- En deltager nævnte, at arbejdet havde betydet, at han nu selv havde Indsat verdensmål i egen virksomhed
- Større indsigt og viden – fra buzzwords til noget meget konkret – det har været en personlig rejse.
- Har lært meget om visions- og forandringsledelse.
- Det har givet indblik i den politiske proces – det tager lang tid!
- Helt overordnet, at samarbejde mellem det politiske niveau, forvaltningen og borgere er et vigtigt bidrag til at kvalificere politiske beslutninger.

Hvad skal gøres anderledes?

- Der skulle have været sat mere tid af – mere fleksibilitet og vi har undervurderet tiden – det krævede mere tid. Der skal være bedre overensstemmelse mellem opgave og tid.
- Færre oplæg udefra - udnyt i stedet gruppens kompetencer og ressourcer mere

Link til film om arbejdet i Stevns Verdensmål <https://youtu.be/TNhWD7FqJxl>

Evaluerings fra forvaltningen

Kommissorium og procesplan

Kommissorium og procesplan, der blev godkendt af Kommunalbestyrelsen på dets møde den 28. marts 2019 som led i igangsættelse af processen, har fungeret som tilsigtet. Kommissoriet beskriver udvalgets formål, opgaver, tidsplan og sammensætning – og har på den måde fungeret som et praktisk fundament for udvalgets arbejde. Særligt i forbindelse med udvalgets opstart blev Kommissorium og procesplan flittigt anvendt. Senere har det primært været procesplanen, der har været særligt fokus på, primært på grund af Corona-situationen og de ændringer det førte med sig i tidsplanen med aflysning og udsættelse af inspirationsdagen og aflysning og flytning af møder for udvalget. Det vurderes, at det forholdsvis stramme kommissorium har medvirket til at fokusere udvalgets arbejde.

Formøde til formøde – og eftermøde

Behovet for møder mellem administrationen og formanden for udvalget har været langt større end i det almindelige udvalgsarbejde. I forbindelse med møder i de ordinære faglige udvalg afholdes der forud for udvalgsrådet et formøde med udvalgsformanden. Indledningsvist blev samme struktur anvendt til §17 stk. 4 udvalget, hvilket øjeblikkeligt viste sig ikke at være anvendeligt.

Ved ordinære faglige udvalgsråd ligger der en dagsorden klar ved formødet og for at opnå tilsvarende har der været afholdt formøde til formødet. På dette for-formøde er de overordnede rammer for det kommende møde blevet aftalt med udvalgsformanden, herunder mulige oplægs- holdere og materiale der skulle indhentes.

Der viste sig desuden hurtigt et behov for at holde et eftermøde med udvalgsformanden for opsamling, løbende evaluering og sikring af retning for udvalgets arbejde. Det er formodentlig valget af det komplekse emne FNs verdensmål, der gav behovet for en del ekstra møder.

Dagsorden og referat

For at sikre borgerinddragelse, åbenhed og adgang til information har vi benyttet det traditionelle dagsorden-system. Det har været noget udfordrende at få dagsordenerne for §17 stk. 4 udvalget til at passe ind i dette traditionelle system. De enkelte dagsordenspunkter har været noget kortfattet. Der har været en del oplæg på møderne og materiale fra oplæg har først kunnet tilføjes efter mødets afholdelse. Det har gjort, at dagsordenerne har kunnet forekomme indforståede og ikke så inddragende som ønsket. Selve referatet fra møderne har været længere tid undervejs end ved de ordinære møder, da der skulle tilføjes bilag og i nogle tilfælde afstemmes referat på efter- møde med udvalgsformanden.

Facilitering

Udvalget har været politik-udviklende fremfor beslutningstagende – arbejdsformen har derfor skullet tilpasses dette. Der har undervejs vist sig et stort behov for facilitering af møderne og det har givet forvaltningen en noget anden rolle end under de traditionelle fagudvalgsmøder. Der har i forbindelse med opstart og evaluering været tilkøbt facilitering og ellers har forvaltningen stået for denne del. Der er brugt en del tid på at forberede oplæg og input fra eksterne kræfter. Det har været stærkt efterlyst af udvalget som inspirerende og sikring af viden. Dertil kommer en del ressourcer til arrangering af ekskursion og inspirationsdag. Forbruget af ressourcer har vist sig noget mere omfangsrigt end estimeret ved opstart og der er brugt en del flere timer til håndtering af udvalget end der har været afsat timer til.

Varighed

Udvalget skulle levere resultatet af udvalgets arbejde inden for et år. På grund af Corona-situationen blev en del af udvalgets arbejde forskudt og udvalget afleverede først sit arbejde efter 1½ år. En varighed på 1 år vurderes at være minimum, hvis udvalget skal nå at lære hinanden at kende, opbygge viden – og endelig konkludere og komme med anbefalinger. Den forholdsvis korte varighed af udvalgets arbejde gav samtidig en god fokusering og en varighed på mere en 1½-2 år vil ikke give samme fokusering på arbejdet, som må forventes at komme til at ligne almindeligt politisk arbejde mere.

Opsummering

Det har været et interessant, men også et meget udfordrende forløb. FN's verdensmål er et Spændende, men også meget komplekst emne for et midlertidigt udvalg, og det har krævet en noget stram styring at få indsnævret og præciseret udvalgets arbejdsområde. Udvalget har været meget ambitiøst og sat sig store mål for egen indsats. Medlemmerne i Udvalget havde meget forskellige udgangspunkter, interesser og kompetencer. Det har givet mange gode drøftelser, men har også fordret en gennemarbejdet dagsorden og facilitering af møderne og en stram styring af tiden. Ekskursionen i efteråret 2019 satte arbejdet i gang og gav et stærkt fundament for udvalgets og dets efterfølgende arbejde.

Evaluering af arbejdet i Stevns Verdensmål

Resume af arbejdet med FN's Verdensmål fra 2019 til 2020

<p>KB møde den 29. marts 2019</p>	<p>Kommisorium og proces for § 17, stk. 4 udvalg vedtages. Kommunalbestyrelsen har nedsat et § 17, stk. 4 udvalg for at øge fokus på FNs 17 verdensmål.</p> <p>Udvalgets formål</p> <p>Målet for §17 stk. 4-udvalget er at udarbejde en stærk vision, der kan understøtte bosætning og bæredygtigt byggeri, der tager afsæt i FN's verdensmål.</p> <p>Udvalget skal:</p> <p>Beskrive hvilke rammebetingelser der skal være til stede for at fremme muligheden for nuværende og kommende projekter/boligområder der tager afsæt i FN's verdensmål – samt udarbejde anbefalinger for fremtidige boligområder og lokalplaner.</p> <p>Udpege arealer, hvor der kan være et potentiale for at etablere et nyt boligområde, hvor verdensmålene er i centrum.</p> <p>Understøtte, facilitere og vejlede kommende interessenter samt fremme og understøtte private initiativer, der arbejder med alternative boformer der bygger på FN's verdensmål.</p> <p>Udvalget skal understøtte det lokale erhvervslivs arbejde med de 17 verdensmål.</p>
<p>KB Temamøde 23. maj 2020</p>	<p>Oplæg fra Gladsaxes borgmester, Trine Græse, om kommunens arbejde med FNs 17 Verdensmål og oplæg fra Kommunernes Landsforening om KLs handlingsplan med Verdensmålene.</p>
<p>KB møde den 27. juni 2019</p>	<p>Det vedtages, at Udvalget for Stevns Verdensmål skal have 9 deltagere heraf 3 politikere og 6 borgere:</p> <p>Formand Line Krogh Lay (B) Steen S. Hansen (A), Sejer Folke Henriksen (Ø) Kasper Brokøb Skov Rasmus Jørgensen Jan Sørensen Lone Clausen Andreas Vestergaard Pedersen Niels Hejlskov.</p>
<p>Møde den 27. aug. 2019</p>	<p>Præsentation af Udvalgets medlemmer med øvelser – faciliteret af Rasmus Visby. Inden mødet havde udvalgsmedlemmerne modtaget et velkomstbrev,</p>

	<p>hvori der blev spurgt til den enkeltes forventninger, projekter, synlighed af udvalgets arbejde mv. Kommisorium for udvalgets arbejde blev gennemgået. En konsulent fra Kommunernes Landsforening præsenterede FNs Verdensmål og der blev taget hul på en snak om en ekskursion senere på året og hvad der var væsentligt, at lade sig inspirere af. Udvalget kom herefter til at hedde: Stevns Verdensmål.</p>
<p>Møde den 18. sept. 2019</p>	<p>Medlemmerne i Udvalget fremlagde hver især 3-5 verdensmål, som de fandt vigtige for projektet og som tog udgangspunkt i Kommunalbestyrelsens Kommisorium for opgaveudvalget. Gennem gruppearbejde besluttede Udvalget at centrere arbejdet om Verdensmål nr. 11: Bæredygtige byer og samfund og herudover 4 andre verdensmål og undermål, der bidrager til arbejdet med Verdensmål nr.11: nr. 7: Bæredygtig energi nr. 9: Industri, innovation og infrastruktur nr.13: Klimaindsats nr.15: Livet på land Yderligere 7 Verdensmål blev vurderet at bidrage til arbejdet med Verdensmål 11: Nr. 2: Stop sult, nr. 3: Sundhed og trivsel, nr. 4: Kvalitetsuddannelse, nr. 6: Rent vand og sanitet, nr. 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst, nr.10: Mindre ulighed, nr. 12: Ansvarligt forbrug og produktion.</p> <p>Almenr holdt et oplæg om boligfællesskaber og hvordan de kan etableres. Sammen med fremtidige beboere udvikler Almenr bæredygtige og sociale landsbyer/fællesskaber.</p> <p>Permatopia fortalte om starten på deres projekt, et bæredygtigt landbrugsfællesskab, og den efterfølgende udvikling af området.</p> <p>Faxe Kommune holdt et oplæg om plangrundlaget for etablering af Permatopia</p>
<p>Ekskursion den 25.-26. okt. 2019</p>	 <p><i>Ekskursionen starter fra Rådhuset i Store Heddinge</i></p>

Ekskursionen indbefattede 7 besøg og startede hos ”**Egen Vinding og datter**” nær Ringsted, som havde udviklet ”Det åndbare hus”, der er et testhus støttet af Realdania. Målet var at dokumentere, at der kan skabes et godt indeklima og samtidig sikre en meget lav belastning af miljø og ressourcer. Huset er opført ved brug af miljøvenlige og bæredygtige materialer, eks. ler mursten, hvor leret hertil var hentet lokalt inden for 500m. Udvalget fik en rundvisning i virksomhedens produktion af nye natur- og miljøvenlige byggemetoder og -produkter. Det inspirerede til at tænke i alternative materialer, ny teknologi og at der skal udvikles genbrugsbygge-firmaer.

Det åndbare hus

Efterfølgende tog udvalget til økosamfundet **Dyssekilde** ved Torup, der er kåret til Årets Landsby 2019. Områdets beboere har arbejdet med bæredygtige løsninger de seneste 30 år, siden Dyssekilde blev etableret i Halsnæs Kommune. Der er både delebiler, solceller og egen spildevandsrensning og landsbyen huser også butikker, børnehaver, skole og forsamlingshus. Der er flere andre arbejdspladser og god infrastruktur med togforbindelse i baghaven. I Dyssekilde har lokalrådet etableret en jordfond, der sælger byggemodnet jord videre til boliger og erhverv. Dyssekilde er blevet bygget op af ildsjæle, som ønskede at sætte deres eget præg på byggeriet og de omkringliggende haver mv., men alt har kunnet lade sig gøre inden for bygningsreglementet. Landsbyen er udformet med byrum, stisystemer og åbne haver, der havde karakter af et naturområde. Her blev der af Udvalget givet udtryk for, at der var nogle spændende muligheder indenfor rækkehuse og udearealer, der også kunne udvikles på Stevns.

Rækkehuse i Dyssekilde

Herfra gik turen til landbrugskollektivet **Svanholm**. Her bor ca. 80 voksne og 50 børn på Svanholm Gods i Hornsherred. Godset blev købt i 1978 og Danmarks største kollektiv med fællesøkonomi blev dannet. Alle indtægter fra beboernes løn og fra egne erhvervsvirksomheder indgår i kollektivets fælles kasse. Kollektivet betaler så skat, husleje, kost m.m. for beboerne. Desuden udbetales et rådighedsbeløb til hver enkelt, 18,2% af personens bruttoløn. Svanholm-kollektivet var en af pionererne inden for økologisk landbrug i Danmark og stedet forsøger at have en økologisk synsvinkel på alle sine aktiviteter. Her var fællesskabslivet med egen produktion og butikker, deletransport (delecykler og deleheste) delevarer/værktøj et væsentligt aktiv. Deleøkonomier er en god tanke hvad angår transportmidler og det kunne være en god idé at tænke ind i nye boligområder. Beslutningsprocesserne ved fællesmøder var spændende - man skal ikke stemmes ud i sit eget hjem – hvilket Stevns Verdensmål har fundet stor inspiration i og siden har arbejdet med at beslutte enstemmigt.

Fællesmøder holdes i Festsalen på Svanholm Gods

Gershøj Kro og Strandhotel er et eksempel på, at det at have en fælles ide er en bærende kraft, og det var lykkedes at få lokale investorer og frivillige til at istandsætte kroen, så den blev en levende del af lokalmiljøet og der dermed opstod et lokalt ejerskab. I 2017 købte fem investorer stedet, heraf er de fire lokale og bosiddende i Gershøj, for at sikre, at den 136 år

gamle kro kunne genopstå med nye kræfter. Der var stor velvilje fra politisk side til at kroen og badehotellet skulle bevares og udvikles som et aktiv.

Folk vil gerne støtte ildsjæle og her skal Stevns på landkortet med eks. velkomst i busser, hvor kommunen kan guide nye potentielle tilflyttere til at bosætte sig – god ide med at møde folk med et initiativ.

Friis-Holm chokolade er del af en virksomhedsklynge med lokale arbejdspladser, bl.a. Herslev Bryghus, som er et samlingssted for folk i landsbyen. Virksomhedsklyngen viste et stærkt produktionsfællesskab med en erhvervsudvikling, der bar præg af en sameksistens med de forskellige virksomheder, der havde etableret sig i nærheden. Mikkel Friis-Holm startede sin produktion af chokolade i 2014 i baglokalerne på det lokale plejehjem og flyttede i sommeren 2019 til nyopførte fabrikslokaler i Herslev. Friis-Holm har vundet mange præmier for sin chokolade, senest guldmedalje ved International Chocolate Awards i Firenze 2018 – verdensmesterskaberne i bæredygtig chokolade.

Chokoladefabrikken havde en publikumsvenlig indretning og var velegnet til undervisning, hvilket er værd at have med i tankerne ved udvikling af et gammelt erhvervsområde som skal fornyes.

Rundvisning på chokoladefabrikken

I **Skråningen** i Lejre boede 46 familier, der i sommeren 2019 flyttede ind i Danmarks første Eco Village-bofællesskab. Projektet tager afsæt i tidens tendens om at ville bo mere socialt, nært og forpligtende – og tillige at kunne bo, leve og forbruge på en mere bæredygtig måde. De 46 huse er svanemærkede med papiruld i væggene og regnvand til toiletskyl. Boligerne er mellem 38-134 kvadratmeter, mens bofællesskabets fælleshus er på hele 600 kvadratmeter med plads til både pool, kontorer, øverum, teenageafdeling og gæsteværelser.

Skråningen i Lejre

Eco-Village, havde stået for konceptet, så folk kendte ikke nødvendigvis hinanden før de flyttede ind. Eco-Village udvikler bofællesskaber og økologiske landsbyer. Af de bofællesskaber som var indeholdt i ekskursionen, appellerer dette nok bredest ud og det så ud som om det udviklede sig stille og roligt. Dette er et koncept Stevns Kommune kan bruge, da det henvender sig til de mange og ser ud som den mest farbare vej. Gode udendørsarealer med vandløb og fælles blomsterenge som fællesarealer. Fællesspisning er en god ting, som også kunne være drivkraft i forsamlingshusene – som en generator i landsbyerne i Stevns Kommune.

Turen viste, at det er vigtigt med et politisk initiativ og væsentligt at politikerne hører befolkningen, hvor der skal byudvikles. Stevns Kommune ejer ikke så meget jord, men det at sælge jord til det bedste projekt, er en måde at kunne styre udviklingen på.

Turen sluttede i nabokommunen Faxe, hvor udvalget fik rundvisning i **Permatopia**, der er et moderne økosamfund med et børnevenligt bolig- og landbrugsfællesskab som omdrejningspunkt. Karise Permatopia består af 90 åndbare og økologiske rækkehuse i fem forskellige størrelser, hvoraf 44 er almene lejeboliger og de øvrige er ejer- og andelsboliger. Den eksisterende gård er i gang med at blive indrettet til flere fællesfaciliteter som fx gårdbutik, café, storkøkken og en stor fælles sal til kommende fællesspisninger. Det økologiske og fossilfrie landbrug samt et bæredygtigt forsyningsanlæg, baseret på vedvarende energi- og ressourcerekløbsløb, udgør den permakultur, hvor landbrug, forsyning og boliger knyttes sammen i et lukket system, der ikke påvirker deres opgivelser negativt.

Tanken var, at det skulle være et selvforsynende landsbrugsfællesskab og en dag kunne sælge fødevarer til resten af landsbyen fra stedets gårdbutik. Konceptet med Permatopia kunne også opstå i Stevns Kommune. Godt princip med leje-, andel- og ejerboliger. Her havde der også været meget samarbejde med kommunen.

Særlig opdeling i forskellige selskaber gjorde, at de havde mulighed for at sælge fra, eks. landbruget, som virkede krævende, så de var forberedt til lidt

	<p>af hvert. Som noget væsentligt var Permatopia koblet til Karise og den offentlige transport.</p> <p><i>Permatopia</i></p>
<p>Møde den 14. nov. 2019</p>	<p>Mødet startede med en rundvisning på KALK A/S, hvor også mødet blev afholdt. Indtryk fra ekskursionen blev drøftet og der blev gennem øvelser og gruppearbejde arbejdet videre med at finde visioner for udvalgets arbejde, faciliteret af CHORA 2030. Det blev besluttet at arbejde videre med nedenstående 4 visioner, som er et 1. udkast:</p> <p>I 2030 trives Stevns borgerne i bæredygtige CO2 neutrale, grønne boliger og deltager aktivt i sociale-kulturelle og produktive fællesskaber.</p> <p>I 2030 er naturen på Stevns vildere og bidrager til CO2 optagelse. Naturen er bedre integreret på tværs af kulturlandskabet og ind i bebyggelserne. Der er nem og daglig adgang til naturen.</p> <p>I 2030 er der flere arbejdspladser på Stevns, en del af dem i turistbranchen. Samtidig giver offentlig/fælles transport optimale muligheder for bæredygtig CO2 neutral transport ud, ind og rundt i kommunen.</p> <p>I 2030 er Stevns eftertragtet læringssted for verdensmålene, både i skolerne, i produktionsvirksomhederne og blandt turisterne</p> <p>Endvidere blev der præsenteret et oplæg om omdannelseslandsbyer af LE34. En omdannelseslandsby er en ny mulighed i Planloven og skal omfatte en landsby i landzone i områder med befolkningsmæssig tilbagegang. Det kan senere gennem kommuneplanlægningen vurderes om dette kan være en mulighed.</p> <p>Formålet med omdannelseslandsbyer er at skabe mulighed for vækst og udvikling i landdistrikter ved at skabe attraktive landsbyer til bosætning, samt forbedre muligheder for småerhverv i landsbyerne. Med indførelsen af</p>

	<p>begrebet omdannelseslandsbyer i planloven gives kommunerne mulighed for at anlægge en lempeligere praksis for landzonetilladelser i og omkring landsbyer, der i kommuneplanen er udpeget som omdannelseslandsbyer. Der kan i hver planperiode (4 år) udpeges to omdannelseslandsbyer.</p>
Møde den 11. dec. 2019	<p>Siden første møde i august er der blevet arbejdet målrettet med visionen for udvalgets arbejde. Visionsarbejdet har bestået af mange forskellige elementer og har fungeret som en rød tråd igennem alt hvad udvalget har beskæftiget sig med på de første 5 møder. På dette møde blev det drøftet om der var tekst i visionen, som skulle omformuleres, fjernes eller tilføjes i "Vision Stevns 2030". Visionen blev omformuleret til nedenstående og er del af "Midtvejsstatus 2019", som blev drøftet og indstillet til Kommunalbestyrelsen via PMT:</p> <p>I 2030 trives Stevns borgerne i bæredygtige, drivhusgas-neutrale, grønne boliger. Der er høj aktivitet i de mange sociale-kulturelle og produktive fællesskaber.</p> <p>I 2030 er naturen på Stevns vildere og bidrager til optagelse og lagring af drivhusgasser. Naturen er integreret i kulturlandskabet og i bebyggelserne. Der er nem og daglig adgang til naturen.</p> <p>I 2030 er der flere bæredygtige arbejdspladser på Stevns. Samtidig giver offentlig/fælles transport optimale muligheder for bæredygtig drivhusgas-neutral transport.</p> <p>I 2030 er Stevns et eftertragtet læringssted for hvordan man kan arbejde konkret med verdensmålene.</p> <p>Det blev drøftet hvordan en Borgerworkshop kunne afholdes i foråret 2020. Workshoppen skulle bl.a. omhandle hvordan man selv kunne tænke de 17 verdensmål ind i ens eget boligområde og der skulle være mulighed for at lokale kunne stå med stande og sælge lokalt producerede varer, eller formidle tiltag indenfor de 17 verdensmål. Ideen var, at der skulle inviteres bredt ud til erhvervsliv, byggefællesskaber og borgere, så det foreløbige arbejde i udvalget kunne formidles og der samtidig kunne indsamles ideer til inspiration.</p> <p>Som en del af de foreløbige anbefalinger, er det et ønske at skabe flere lokale arbejdspladser bl.a. i turistbranchen og få kendskabet til verdensmålene bredt ud til erhvervslivet, borgerne og turisterne. Som inspiration gennemgik Rødvig Kro og Badehotel hvordan de havde indarbejdet Verdensmålene i deres daglige arbejde.</p>

	<p>Oplægget blev suppleret med hvordan UNESCO Verdensarven arbejder med bæredygtig turisme i partnerprogrammet og derigennem kan være medvirkende til at øge lokal økonomisk vækst og samtidig passe godt på verdensarven, naturen og kulturhistorien.</p>
<p>KB- møde den 18. dec. 2019</p>	<p>Midtvejsstatus 2019 med visioner (se ovenstående møde) og nedenstående foreløbige anbefalinger, som Udvalget vil arbejde videre med, blev indstillet af PMT og drøftet og taget til efterretning af Kommunalbestyrelsen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Verdensmålene implementeres i Planstrategien og den efterfølgende Kommuneplan, så verdensmålene kommer til at indgå i kommunens videre arbejde. 2. Kommunalbestyrelsen overvejer en proces for hvordan de stående udvalg inddrager verdensmålene i deres område. 3. Det anbefales, at kommunalbestyrelsen undersøger hvordan de kommunale puljer som fx kulturpuljen, naturpuljen og landsbypuljen kan få verdensmålene implementeret. 4. Kommunalbestyrelsen sætter fokus på at nye boligområder har verdensmål som et særligt omdrejningspunkt. 5. Det anbefales at Kommunalbestyrelsen igangsætter arbejde med styrkelse af Stevns natur: Nem og daglig adgang til naturen. Oprettelse af naturpark i Tryggevælde Ådal. Udtagning af intensivt dyrket jord til fordel for mere natur, skovrejsning og ekstensivt brug. Genåbning og/eller genslyngning af flere vandløb. 6. Det anbefales, at en boligpolitik udarbejdes, så der kan planlægges for velfungerende lokalsamfund i Stevns Kommune nu og i fremtiden. 7. Det anbefales, at Kommunalbestyrelsen benytter sig af udvalgsformen §17 stk. 4 – fx til at arbejde med anbefalinger til realiseringen af regeringens nye klimalov.
<p>Møde den 16.jan. 2020</p>	<p>Planstrategi 2020, som er det indledende arbejde til den kommende kommuneplan, blev præsenteret og drøftet. Planstrategien indeholder Kommunalbestyrelsens visioner og ambitioner for kommunen og definerer i hvilke retninger den strategiske og fysiske planlægning skal styre mod. Kommuneplanen revideres hvert 4. år og skal være vedtaget i 2021. Udvalget ville udarbejde et høringsforslag til planstrategien, hvori det anbefales at medtage verdensmål 17 om partnerskaber i planstrategien.</p> <p>På mødet blev denne vision drøftet: "I 2030 er der flere bæredygtige arbejdspladser på Stevns. Samtidig giver offentlig/fælles transport optimale muligheder for bæredygtig drivhusgas-neutral transport".</p>

	<p>Bæredygtige/grønne arbejdspladser og transport blev gennemgået og drøftet ved oplæg af Stevns Erhvervsråd og Udvalgets konkrete tiltag for vision i Midtvejsstatus om flere bæredygtige arbejdspladser blev drøftet.</p> <p>Foreløbigt program for en borgerworkshop blev gennemgået.</p> <p>De første tiltag til en boligpolitik blev præsenteret.</p>
<p>Møde den 3. marts 2020</p>	<p>Rundvisning på Stevns Naturcenter og oplæg om biodiversitet af kommunens naturvejleder.</p> <p>På dette møde blev vision om natur drøftet: "I 2030 er naturen på Stevns vildere og bidrager til optagelse og lagring af drivhusgasser. Naturen er integreret i kulturlandskabet og i bebyggelserne. Der er nem og daglig adgang til naturen".</p> <p>Udvalgsmedlemmernes oplæg og konkrete bud på, hvordan visionen kan udfoldes og hvad der skal til for at få skabt mere natur blev drøftet.</p> <p>Arbejdet med Kommuneplan og lokalplanlægning som planlægningsværktøj blev præsenteret og det blev drøftet, hvilke planmæssige tiltag der er for at skabe mere natur – hvad kan vi gøre for at tænke naturen ind i eksisterende og nye boligområder og få mere vild natur i det åbne land?</p>
<p>3 møder i foråret 2020 – aflyst pga. corona-virus</p>	<p>Desværre måtte workshoppene pga. af Corona-virus udskydes til efteråret og det var nødvendigt, at ændre workshoppene til 2 inspirationsdage uden stande og med et begrænset deltagerantal.</p>
<p>Møde den 26. aug. 2020</p>	<p>Møde på Hårlev Sundheds- og Frivillighedscenter. Mødet var det første i Udvalget efter nedlukningen pga. corona-virus midt i marts 2020.</p> <p>Køge Kommunes Boligpolitik blev præsenteret og drøftet.</p> <p>Boligprogram for Stevns Kommune blev præsenteret og der blev i grupper drøftet, hvad boligpolitikken for Stevns Kommune kunne indeholde af rammer og temaer. Arbejdet med boligpolitikken er igangsat på baggrund af en anbefaling fra Midtvejsstatus i december 2019. Her pegede udvalget på en række anbefalinger, herunder udarbejdelse af en boligpolitik som kan medvirke til at sikre, at der planlægges for velfungerende lokalsamfund i Stevns Kommune nu og i fremtiden.</p> <p>Udvalget besluttede, at der skulle afholdes et ekstra møde den 21. september 2020 for at færdiggøre anbefalingerne til boligpolitikken.</p>

	<p>Program for de 2 Inspirationsdage i september blev gennemgået.</p>
<p>Inspirationsdag den 12. sept. 2020</p>	<p>Den oprindelige ide var, at der skulle inviteres bredt ud til erhvervsliv, foreninger mv og borgere til en Borgerworkshop på Store Heddinge Skole. Programmet for dagen skulle byde på oplæg om FNs 17 verdensmål, fremtidens boligformer og hvordan verdensmålene kan indarbejdes i hverdagen. Herudover skulle der være paneldebatter med oplægsholdere og evt. medlemmer fra Stevns Verdensmål og Landsbyforum, og der var indbudt borgere, som ville have haft mulighed for at have stande med lokalt producerede fødevarer mv og få mulighed for at høre om biodiversitet ved kommunens naturvejleder.</p> <p><i>Frokostpause</i></p> <p>Inspirationsdagen bød på foredrag af Signe Wenneberg om hvordan man kunne gøre verdensmål til hverdagsmål og hvorledes man kunne vælge genbrugs- og bæredygtige materialer mv. til opførelse af sit hus.</p> <p>Til slut var der en debat med oplægsholder og publikum, som blev faciliteret af Formand Line Krogh Lay.</p> <p>Dagen bød også på et arrangement for børn og forældre om biodiversitet ved kommunens naturvejleder.</p>
<p>Møde den 21. sept. 2020</p>	<p>Drøftelser af de enkelte temaer til en boligpolitik</p> <p>Udvalget skal drøfte forslag til de enkelte temaer til en boligpolitik og nå frem til en fælles forståelse og afklaring.</p> <p>Nedenstående er forslag til emner der kan behandles i en boligpolitik for Stevns Kommune:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boliger til alle – varieret boligudbud 2. Strategisk udvikling 3. Liv i landsbyer & landdistrikter

	<p>4. Plads til vildskab - Grønne boligområder 5. Klimavenligt byggeri – nybyggeri og renovering 6. Grønne forbindelser – binde land og by sammen</p> <p>Det blev drøftet hvordan man får skabt en debat om boligpolitikken mellem borgere og politikere. Det forventes, at der igangsættes en spørgeskemaundersøgelse med offentlighedsperiode, hvorefter boligpolitikken kan igangsættes i foråret 2021. Det videre arbejde med boligpolitikken indgår i regi af møder på PMT og KB.</p> <p>Verdensmål - drøftelse af anbefalinger til PMT den 29. sept. Anbefalinger til temaer og konkrete tiltag blev drøftet.</p>
PMT møde den 29. sept. 2020	Anbefalingerne til boligpolitikken blev præsenteret på PMT af 3 udvalgsmedlemmer fra Stevns Verdensmål.
Inspirations- dag den 30. sept. 2020	Mødet fandt sted på Strøby Skole og her holdt Flemming Møldrup (kendt fra "Kender du typen?") et oplæg om de fremtidige generationers ønske om boligformer og Thomas Ravn-Pedersen fra "Verdens bedste nyheder"/Verdensmålsakademiet gennemgik FNs 17 Verdensmål med reference til Stevns Kommune. <p>Efterfølgende var der en debat med oplægsholderne og publikum, som blev faciliteret af Formand Line Krogh Lay.</p>
Møde den 21. okt. 2020	På mødet blev erhverv/transport drøftet ud fra visionen: <ul style="list-style-type: none"> • I 2030 er der flere bæredygtige arbejdspladser på Stevns. Samtidig giver offentlig/fælles transport optimale muligheder for bæredygtig drivhusgas-neutral transport. <p>Der blev arbejdet i grupper for at finde frem til en række ideer og anbefalinger indenfor området. De 3-4 vigtigste ideer blev drøftet i plenum hvorefter det i stikord blev foretaget en samlet prioritering af ideer og anbefalinger.</p> <p>Uddannelse blev drøftet ud fra visionen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I 2030 er Stevns et eftertragtet læringssted for hvordan man kan arbejde konkret med verdensmålene. <p>Her blev ligeledes arbejdet i grupper for at finde frem til en række ideer og anbefalinger indenfor området. De 3-4 vigtigste ideer blev drøftet i plenum hvorefter der i stikord blev foretaget en samlet prioritering af ideer og anbefalinger.</p>

	<p>Drøftelse af scenarier om Stevns Landsbyen og Damgårdens jorde Processen fra de to tidligere temaer blev også anvendt her. Der blev drøftet scenarier om Stevns Landsbyen og forslag til det videre arbejde.</p> <p>Udvalgets arbejde og anbefalinger med erhverv/transport og uddannelse og Stevns Landsbyen tages op på næste møde.</p> <p>Der blev evalueret på Inspirationsdagene den 12. og 30. sep. 2020: Der var gode oplæg og diskussioner på møderne. Fokus på at vi skal finde det unikke her på Stevns. Stevns Verdensmål blev inspireret til at se på muligheden for at afholde en verdensmålsdag hvert år. Folk vil gerne have mulighed for at blive inspireret og det lykkedes at komme mere bredt ud da der kom flere forskellige aldersgrupper end normalt ved borgermøderne.</p>
<p>Møde den 18. nov. 2020</p>	<p>Mødet blev afholdt i Tinghuset</p> <p>Det blev drøftet hvad der er blevet igangsat siden Midtvejsstatus i december 2019</p> <p>Der blev sat fokus på prioritering af kort- og langsigtede anbefalinger. Anbefalingerne tages op på møde den 9. dec. 2020.</p> <p>Der blev gennem forskellige øvelser, gruppearbejde og produktion af film evalueret på Udvalgets arbejde - facilitering ved Rasmus Visby. Evalueringen tages op på næste møde den 9. dec. 2020.</p> <p><i>Evaluering og optagelse af film om arbejdet i Stevns Verdensmål</i></p>
<p>Møde den 9. dec. 2020</p>	<p>Anbefalinger til Kommunalbestyrelsen blev gennemgået og efterfølgende tilrettet.</p>
<p>KB den 21. jan. 2021</p>	<p>Anbefalinger præsenteres for Kommunalbestyrelsen</p>

Budget for 2019 og 2020

Fordeling af udgifter til Stevns verdensmål, §17 stk. 4 udvalg				
	Forbrug		Forbrug	
	2019		2020	TOTAL
Forplejning	8.833	Forplejning	14.550	23.383,00
Overnatning	6.240	Overnatning		6.240,00
Bus	8.800	Bus		8.800,00
Foredrag	60.327	Foredrag	55.566	115.893,00
Rundvisninger	4.000	Rundvisninger	960	4.960,00
Diverse indkøb	2.045	Diverse indkøb	3.811	5.856,00
		Boligpolitik	163.495	163.495,00
Løn til medarbejder	200.000	Løn til medarbejder	261.066	461.066,00
	290.245		499.448	789.693,00
Fordeles således:		Fordeles således:		
Forplejning:		Forplejning:		
Borgermøde april, forplejning	970			970,00
Forplejning til diverse møder	730	Forplejning til udvalgsmøder	9.350	10.080,00
Ekskursion den 25.+26.10: Forplejning	7.133	Forplejning inspirationsdag sept.	5.200	12.333,00
	8.833		14.550	23.383,00
Foredrag:				
Borgermøde april, foredrag Mogens Lykketoft	30.085	Foredrag inspirationsdag, sept.:		30.085,00
Foredrag på KB temamøde, maj, fra KL	5.074	Flemming Møldrup	26.500	31.574,00
Foredrag, Omdannelseslandsbyer, LE34	12.606	Signe Wenneberg	25.632	38.238,00
Foredrag 21.11.2019 Chora 2030 Fonden	12.562	Verdens bedste nyheder	3.434	15.996,00
	60.327		55.566	115.893,00
Ekskursion den 25.+26.10: Rundvisninger				
Rundvisning i Det Åndbare hus	2.000			2.000,00
Rundvisning Svanholm Gods	1.000	Rundvisning Karise Permatopia Amba	960	1.960,00
Rundvisning Økosamfund	1.000			1.000,00
	4.000		960	4.960,00
Ekskursion den 25.+26.10: Overnatning	6.240			6.240,00
Ekskursion den 25.+26.10: Bus	8.800			8.800,00
	15.040			15.040,00
		Boligpolitik:		
		Landinspektørfirmaet LE34	158.295	158.295,00
		Rambøll Management Consulting	5.200	5.200,00
			163.495	163.495,00
Diverse indkøb:		Diverse indkøb:		
Verdensmål terninger	423	Bæredygtig service, inspirationsdag	2.997	3.420,00
Verdensmåls-plakater	250	Rengøring efter inspirationsdag	814	1.064,00
SDG-pin – FN's Verdensmål	1.372			1.372,00
	2.045		3.811	5.856,00
TOTAL	290.245		499.448	789.693
Forplejning, udvalgsmøde fra 2019, bogført efterfølgende	4.482			4.482,00
TOTAL Forbrug	294.727	TOTAL	499.448	794.175
Budget 2019	295.000	Budget 2020	505.000	800.000
		Forskel - restbudget, overføres til 2021:		5.825